

Drög að frumvarpi til laga um opinberan stuðning við nýsköpun

Mál nr. 202/2020 Birt: 28.09.2020

Umsögn: - Eypór Rafn Þórhallsson byggingarverkfræðingur.

Frumvarpið gerir ráð fyrir að starfsemi Rb blaða fari yfir í Húsnæðis- og mannvirkjastofnun (HMS) ásamt þeim starfsmönnum sem hafa unnið við þá útgáfu samanber greinargerð.

Það er mjög órökrétt að HMS hafi það hlutverk að gefa út fræðslublöð. HMS er stjórnsýslustofnun sem hefur ekkert með almenna fræðslu og rannsóknir að gera.

Nauðsynlegt að sá aðili sem sér um útgáfu fræðsluefnis sem snertir íslenskan byggingariðnað, hafi með byggingarannsóknir að gera. Þannig má tryggja að efni viðkomandi Rb-blaðs sé byggt á rannsóknnum sem varða íslenskar aðstæður. T.d. má líta til starfsemi SINTEF í Noregi en þar fara fram m.a. byggingarannsóknir ásamt veglegri útgáfustarfsemi fyrir norskan byggingariðnað.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að hið nýja fyrirtæki verði með þjónustuprófanir fyrir íslenskan byggingariðnað þangað til stofnuð verði sérstök prófunarstofa sem geti CE vottað samkvæmt Evrópustöðlum. Hvergi er minnst á almennar rannsóknir fyrir íslenskan byggingariðnað og húseigendur sem brýn þörf er á.

Má t.d. nefna: ísetningu gluggakarma, útveggjaklæðningar, múrklæðningar, loftun og rakamál.

Tjón í mannvirkjagerð hér á landi hefur verið mjög mikið undanfarin ár eins og mörg dæmi sanna. Helgast það mjög oft að því að aðstæður hér á landi eru með öðrum hætti en framleiðandi viðkomandi efnis gerði ráð fyrir ásamt kunnáttuleysi viðkomandi starfsmanna. Það kallar á sérstakar rannsóknir hér á landi og síðan öflugu fræðslu og leiðbeiningu til iðnaðarins þá t.d. í formi Rb blaða.

Nauðsynlegt er að rannsóknar- og fræðslustarfsemi sé með tryggan fjárhagsgrundvöll svo samfella sé í rannsóknnum, iðnaðinum og þjóðinni til heilla en ekki þurfi að reiða sig eingöngu á óregluleg framlög frá rannsóknarsjóðum.

Þó svo gert sé ráð fyrir stofnun sérstaks rannsóknarsjóðs fyrir íslenskan byggingariðnað þá er hann því markmið brenndur að væntanlegt fjárframlag er takmarkað. Framlagið mun væntanlega dreifast milli margra aðila. Auk þess er hættu á að úthlutað verði frekar til styttri og minni verkefna en til stærri og kostnaðarfrekari, sem munu vegna umhverfisrannsókna ná yfir lengri tíma. Venjulega ná þau verkefni sem styrkt eru af Tækniþróunarsjóði frá einu til þriggja ára.

Hjá Rannsóknastofu byggingariðnaðarins hjá NMÍ hefur t.d. staðið yfir rannsókn á fjaðureiginleikum steinsteypu með tilliti til öldrunar undanfarin 10 ár. Vandséð er hvernig slík rannsókn geti hentað inn í hefðbundinn ramma hjá Tækniþróunarsjóði.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að eignir og að einhverju leiti tækjabúnaður flytjist til hins væntanlega hlutafélags. Gert er ráð fyrir að núverandi húsnæði verði ekki framtíðarhúsnæði.

Húsnæði Rannsóknastofu byggingariðnaðarins er sérstaklega hannað fyrir þá starfsemi sem þar fer fram. T.d. er þar sérstaklega þykkt steinsteypt gólf, svokallað spennigólf, ætlað til burðarþolsprófana. Gólfið er sérstaklega styrkt umfram önnur gólf með innsteyptum festingum. Í húsnæðinu var komið fyrir rýmum fyrir sérstakar prófanir, með ænum tilkostnaði. Þar má nefna: rakaklefa fyrir steypa prófunarhluta, prófunarskápur fyrir veðrunarþol glugga, hurða-og byggingareininga og tölvustýrða brotvél grundaða á föstu undirlagi. Jafnframt er þar svæði sem sérstaklega er ætlað til steinsteypuprófana með sérstöku frárennislískerfi.

Miðað við það sem fram kemur í frumvarpinu og fylgjandi greinargerð lítur ekki út fyrir að ætlunin sé að byggja nýtt sérstakt rannsóknarhús.

Því má ætla af því sem áður hefur verið rakið að sú umfangsmikla starfsemi Rannsóknastofu byggingariðnaðarins sem rekin hefur verið og sem lýst er hér að framan muni líða undir lok, sökum aðstöðuleysis og skorts á rekstarfé.